

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
Sähköposti: toimisto@birdlife.fi
www.birdlife.fi

Vastaanottajat:

Maa- ja metsätalousministeriö: kirjaamo@mmm.fi

Ympäristöministeriö: kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Maatalous - ja ympäristöministeri: kimmo.tiilikainen@ymparisto.fi

Asia: uhanalaisten vesilintujen metsästyksen rajoittaminen

BirdLife Suomi ehdottaa maa- ja metsätalousministeriölle ja ympäristöministeriölle, että ne ryhtyvät välittömästi toimenpiteisiin uhanalaisten vesilintujen metsästyskuolleisuuden rajoittamiseksi siirtämällä osa nykyään metsästyslainsäädännön alaisista lajeista luonnonsuojelulaille rauhoitetuksi ja asettamalla osalle riistavesilintulajeista metsästyslain 38 § mukainen riistaeläimen kolmivuotinen metsästyskielto. Toimenpide on välttämätön askel vesilintulajien uhanalaistumisen pysäyttämiseksi.

Tausta

Suomen vesilintulajiston tila on tutkimustiedon ja uusimman uhanalaisuusarvioinnin mukaan erittäin huono. Useiden vesilintulajien kannat ovat romahtaneet. Kantojen romahtamisen taustalla on ensisijaisesti lajien elinympäristöissä, erityisesti kosteikkoalueilla, tapahtuneet muutokset.

Jo vuonna 2010 julkaistussa uhanalaisuusarvioinnissa useat riistavesilintulajit arvioitiin uhanalaisiksi. Tammikuussa 2016 julkaistu uusi lintujen uhanalaistarkastelu osoittaa tilanteen edelleen heikentyneen: peräti 11 riistavesilintulajin (riistavesilintulajeja on 17) uhanalaisuus on kasvanut. Minkään riistavesilinnun uhanalaisuusluokka ei laskenut arviointien välillä. Muutos on erittäin huolestuttava.

Uhanalaisiksi vuonna 2015 arvioitujen riistavesilintujen uhanalaisuusluokka vuosien 2010 ja 2015 arvioinneissa:

	2015	2010
METSÄHANHI	vaarantunut	silmälläpidettävä
HAAPANA	vaarantunut	elinvoimainen
JOUHISORSA	erittäin uhanalainen	vaarantunut
HEINÄTAVI	erittäin uhanalainen	vaarantunut
PUNASOTKA	erittäin uhanalainen	vaarantunut
TUKKASOTKA	erittäin uhanalainen	vaarantunut
HAAHKA	vaarantunut	silmälläpidettävä
ALLI	silmälläpidettävä	elinvoimainen
TUKKAKOSKELO	erittäin uhanalainen	silmälläpidettävä
ISOKOSKELO	vaarantunut	silmälläpidettävä
NOKIKANA	erittäin uhanalainen	elinvoimainen

Kansallisen uhanalaisuuden lisäksi muutamat Suomessa riistalintuina olevat lajit on arvioitu myös kansainvälisesti uhanalaiseksi. Alli ja punasotka on arvioitu maailmanlaajuisesti vaarantuneiksi ja haahka silmälläpidettäväksi. Euroopassa punasotka ja haahka on arvioitu vaarantuneiksi, tukkakoskelo ja nokikana silmälläpidettäväksi. EU:ssa haahka on arvioitu erittäin uhanalaiseksi, jouhisorsa, heinätavi, punasotka ja tukkakoskelo vaarantuneiksi.

Pidämme kiistattomana sitä, että edellä mainittujen lajien tilanne ei ole Suomessa suotuista. Lajin luokittelu uhanalaiseksi kertoo, että se on vaarassa hävitä Suomen luonnosta, mikäli tilanne ei muutu.

Metsästys on Suomessa esimerkiksi hirvieläinten suhteen varsin tarkkaan säädeltyä ja metsästyksen vaikutus kantaan

tunnetaan hyvin. Metsästyksen vaikutus uhanalaisten riistavesilintujemme tilaan on sen sijaan lähtökohtaisesti huonosti tunnettu, eikä lajien metsästystä ole juurikaan säädelty.

Hyvinvoiva ja hyvin poikasia tuottava lintukanta voi kestää kovaakin metsästysverotusta, mutta vähenevälle populaatiolle kaikki lisäkuolleisuus, kuten metsästys, on lähtökohtaisesti vahingollista. Metsästyskuolleisuus on uhanalaiselle lajille ylimääräinen kuolleisuustaakka, joka voi jopa estää kannan elpymisen käynnistymisen hyvän poikasvuoden jälkeen.

Metsästyksen rajoittaminen on paitsi helposti toteutettavissa, myös kustannustehokas tapa vähentää lajin kuolleisuutta ja vaikuttaa nopeasti lajin kantaan. Pitkällä aikavälillä myös lajien elinympäristöt on kuitenkin saatava kuntoon, mikäli kannat halutaan säilyttää elinvoimaisina ja metsästyskelpoisina.

Muutama vuosi sitten Suomessa havahduttiin myös riistaviranomaisten toimesta metsähanhikannan vähenemiseen. Tämä johti lopulta merkittäviin metsästyksen rajoitustoimiin, joka on tämän hetkisten tietojen mukaan heijastunut myös hienoisena hanhikannan kasvuna. BirdLife Suomi toivoo, että samaa ajattelua sovellettaisiin aktiivisesti myös muihin riistavesilintulajeihin.

Metsästyslain 20 §:n mukaan metsästyksen yleisenä vaatimuksena on se, että ”metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu”.

BirdLife Suomen mukaan uhanalaisen vähenevän lajin metsästäminen on täydellisessä ristiriidassa metsästyslain yleisen vaatimuksen kanssa. Vähenevän lajin metsästäminen vaarantaa riistaeläinkannan ja johtaa pienempiin riistasaaliisiin tulevaisuudessa.

Toimenpide-ehdotus

BirdLife Suomi ehdottaa, että ministeriöt ryhtyvät välittömästi lainvalmisteluihin, joilla toteutetaan

- 1) erittäin uhanalaisten ja riistamerkitykseltään vähäarvoisten jouhisorsan, heinätaavin, punasotkan, tukkakoskelon ja nokikanan siirtäminen riistalintulajeista luonnonsuojelulaille rauhoitettujen lajien joukkoon
- 2) erittäin uhanalaisen tukkasotkan sekä vaarantuneiden haapanan, haahkan ja isokoskelon asettaminen metsästyslain 38 §:n mukaiseen kolmivuotiseen metsästyskieltoon
- 3) maailmanlaajuisesti uhanalaisen allin asettaminen metsästyslain 38 §:n mukaiseen kolmivuotiseen metsästyskieltoon

Edellä mainitut toimenpiteet on toteutettava viipymättä siten, että ne ovat voimassa ennen vesilinnustuskauden alkua (20.8.2016).

Niiden lajien, joille asetetaan kolmivuotinen metsästyskielto, tilannetta on tarkasteltava uudelleen hyvissä ajoin ennen kolmivuotiskauden loppua, ja tarvittaessa uusittava metsästyskielto seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Näin on toimittava niin kauan, kunnes lajien kannat ovat elpyneet.

Vaikka ehdotus koskee 65 prosenttia nykyisistä riistavesilintulajeista, mainittujen lajien kokonaisriistasaalis on alle 25 % koko vesilintusaaliista. Ehdotus ei siis merkittävästi rajoita vesilintujen metsästystä kokonaisuutena.

Pitkällä aikavälillä vesilintujen tilanteen parantamiseksi tarvitaan laajamittaisia lajien elinympäristöihin ja elinpaikkoihin kohdistuvia toimenpiteitä. Uhanalaisten riistalintulajien ja muiden lintulajien elinympäristöjen tilaa on parannettava huomattavasti niin Natura 2000 –verkoston tärkeillä lintualueilla myös muilla linnustolle tärkeillä alueilla. Koska nämä toimenpiteet on laiminlyöty, on ensiapuna rajoitettava metsästyskuolleisuutta edellä esittämillämme toimenpiteillä.

Pyydämme ministeriöitä vastaamaan aloitteeseemme kirjallisesti helmikuun loppuun 2016 mennessä.

Kunnioitavasti

Helsingissä 22.1.2016

BirdLife Suomi ry:n puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja